

ДИРЕКЦИЯ “ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ” КЪМ НАЦИОНАЛНАТА ВЕТЕРИНАРНОМЕДИЦИНСКА СЛУЖБА
✉ гр. София, 1606; бул. “Пенчо Славейков” 15 А; ☎ + 359 2 915 98 42, електронна поща: p_kam@nvms.government.bg

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ЗАПОВЕД № РД 11-754/20.07.2009г

ОДОБРЯВАМ!
ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР:
/Д-Р ЙОРДАН ВОЙНОВ/

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА БОРБА С АФИКАНСКАТА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ

Юли, 2009 г

Website: <http://nvms.government.bg/content.php?cntid=63>

Съдържание

I.	Въведение:	3
II.	Описание на болестта:	3
	<i>Остра форма</i>	3
	<i>Подостра форма</i>	3
	<i>Хронична форма</i>	4
	<i>Патологоанатомични изменения</i>	4
	<i>Диференциална диагноза:</i>	6
	<i>Зоонозен аспект:</i>	6
	<i>Лабораторна диагностика</i>	6
	<i>Събиране на проби за лабораторна диагностика</i>	6
III.	Законодателство	6
IV.	Регистрация на свиневъдните обекти и идентификация на свине.	6
V.	Популации свине и високорискови за АЧС региони.	7
VI.	Информация за АЧС	10
VII.	Стратегия за контрол на АЧС	10
VIII.	Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС	10
	А. Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС при домашни свине	10
	1. Мерки при съмнение за АЧС при домашни свине:	10
	2. Мерки при потвърждение на АЧС при домашни свине:	12
	3. Мерки в 3км предпазна зона:	13
	4. Мерки в 10 км надзорна зона:	14
	5. Движение в зоните:	15
	Б. Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС при източнoбалкански свине:	15
	В. Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС при диви свине:	16
	Г. Мерки при съмнение или потвърждение на АЧС в кланица:	18
	Д. Мерки при съмнение или потвърждение на АЧС на пазари и изложби:	19
	Е. Мерки при съмнение или потвърждение на АЧС в гранични ветеринарни инспекционни пунктове и фериботите на Варна и Бургас:	20
	Ж. Мерки за предотвратяване на разпространението на вируса на африканска чума по свинете чрез вектори.	21
IX.	Оценка на свинете в инфектиран животновъден обект	21
X.	Убиване на свине	22
XI.	Обезвреждане на трупове и контаминиран материал	22
XII.	Почистване и дезинфекция	22
XIII.	Повторно зареждане на свиневъден обект	22
XIV.	Ваксинация срещу АЧС	24
XV.	Списък с контактни лица	24
XVI.	Епизоотологично проучване при съмнение или възникване на АЧС	26
XVII.	Доклад за продажба на свине на пазари	37
XVIII.	Съвет за собствениците на ферми	38

I. Въведение:

Практическото ръководство е изготвено съгласно Наредба № 102 от 21.08.2006 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете (АЧС), която въвежда изискванията на Директива 2002/60/ЕС в националното законодателство.

Целите на ръководството са да бъдат представени подробни инструкции и информация, относно практически аспекти при борбата с болестта африканска чума, както при домашните, така и при дивите свине.

Настоящото практическо ръководство и стратегическия и ресурсен план за ликвидиране на особено актуални заразни болести по животните сформират националния оперативен план за ликвидиране на АЧС.

II. Описание на болестта:

Африканската чума е силно заразно вирусно заболяване при свинете. Някои щамове на вируса предизвикват тежко протичане на болестния процес с висока смъртност. Заболяването е трансмисивно като се предава чрез вектор – кърлеж от род *Ornithodoros*. Клинично АЧС не се различава от класическата чума по свинете.

АЧС за пръв път е диагностицирана в Кения през 1921 и е ендемична за повечето африкански държави. Разпространена е през 1957 в южна Европа като перзистира единствено в Сардиния, Италия. От огнището през 1999г в Португалия, няма констатирани огнища на болестта в други Европейски държави. В началото на 2007г. АЧС бе потвърдена в Грузия, което доведе до почти пълно редуциране на популациите домашни и диви свине. АЧС не е констатирана никога на територията на Р България.

Инкубационният период е между 5и15 дни.

Остра форма (силно вирулентен вирус)

- Треска (40.5-42°C)
- Ранна левкопения и тромбоцитопения (48-72 часа)
- Цианози по кожата – най-вече ушите, опашката, дисталните крайници, гръдната и коремната област.
- Анорексия, слабост, и дискоординация 24-48 часа преди смъртта.
- Ускурен пулс и сърдечен ритъм
- Повръщане, диария (понякога кървава и очни изтечения.
- Смърт в рамките на 6-13 до 20 дни
- Аборти
- Преболедувалите свине са вирусоносители до живот
- Смъртността може да достигне до 100%

Подостра форма

- По-слабо проявяване на клинични признаци
- Продължителност на боледуването 5-30 дни
- Аборти

- Смърт в рамките на 15-45 дни
- Варираща смъртност 30-70%,

Хронична форма

- Разнообразни признаци: загуба на тегло, ремитираща температура, респираторни признаци, некрози по кожата, хронични рани по кожата, артрит
- перикардит, адхезии по белите дробове, отоци по ставите
- Продължително боледуване 2-15 месеца
- Ниска смъртност

Патологоанатомични изменения

Остра форма

- Хеморагични лимфни възли
- Петехиални хеморагии по бъбречния кортекс и бъбречното легенче
- Спленомегалия
- Отоци и цианози по кожата
- Подкожни екхимози по крайниците и коремната област
- Excess of pleural, pericardial and/or peritoneal fluid
- Петехии по мукозите на ларинкса, пикочния мехур и вътрешните органи.
- Отоци по мезентериума

Хронична форма

- Фокални казеозни некрози по белия дроб
- Уголемени лимфни възли

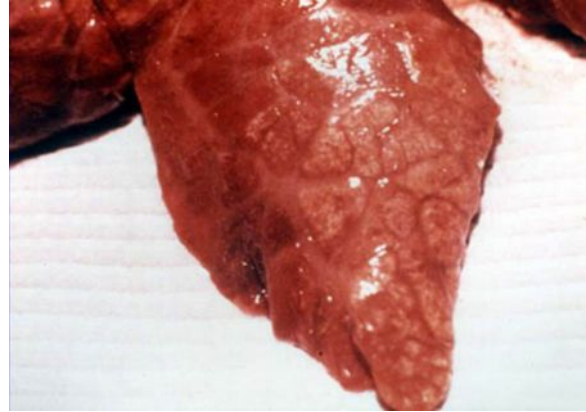
Снимка 1. Инфектирани с АЧС свине

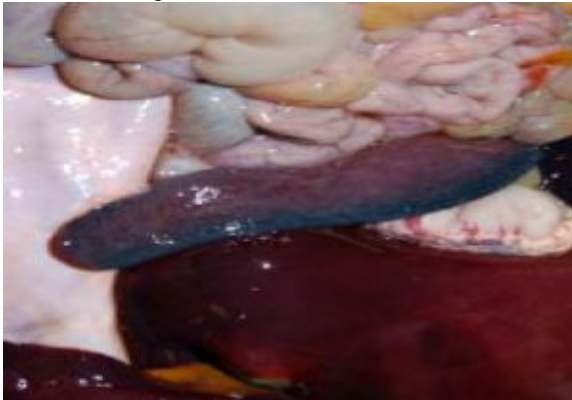
Снимка 2. Цианози по ушите

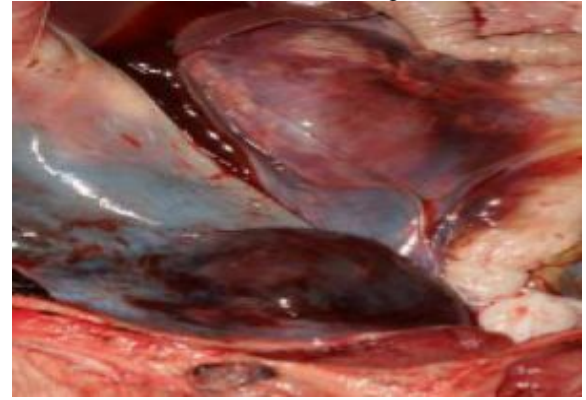
Снимка 3. Некрози по кожата

Снимка 4. Конгестии по белите дробове

Снимка 5. Уголемен далак

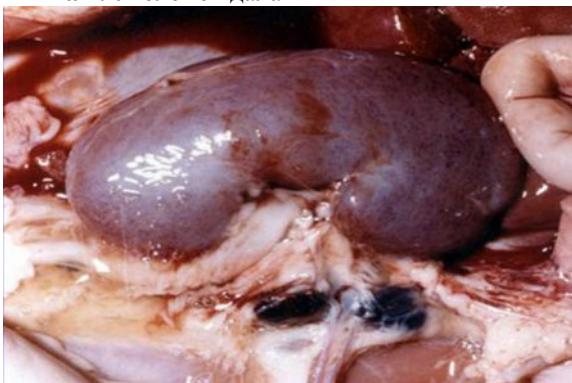
Снимка 6. Отоци около бъбреците и мускулни хеморагии

Снимка 7. Уголемен далак

Снимка 8. Уголемени хеморагични лимфни възли.

Снимка 9. Уголемени, хеморагични, ренални лимфни възли, петехии по реналния кортекс и периренален отток.

Снимка 10. Петехиални хеморагии по серозните повърхности

Диференциална диагноза:

- Класическа чума по свинета.
- Червенка
- Салмонелоза
- Пастъорелоза
- Други септицемични заболявания

Забележка: АЧС не може да бъде отдиференцирана от класическата чума по свинете на база на клинични признаци.

Зоонозен аспект:

Вирусът на АЧС не представлява опасност за човешкото здраве.

Лабораторна диагностика

Вирус изолация:

- Инокулация на клетъчни култури
- Антиген детекция чрез директна имунофлуоресценция
- Детекция на вирусния геном посредством полимеразно верижна реакция (PCR)

Серологични тестове:

- ELISA
- Индиректна имунофлуоресценция
- Имуноблотинг

Събиране на проби за лабораторна диагностика

За вирус изолация е необходимо събирането на кръвни проби в антикоагулант (хепарин или EDTA). Взимат се също така далак, бъбрек, лимфни възли, сливици. Пробите се транспотират в хладилни чанти като не трябва да замръзват. Тъканите проби също така се изпращат за FAT хистология. Серумни проби се изпращат за серология.

III. Законодателство

- Наредба № 102 от 21.08.2006 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта африканска чума по свинете (АЧС)
- Директива 2002/60/ЕС за мерките на Общността за контрол на АЧС
- Наредба №6 за условията за отглеждане на източнобалкански свине и техните кръстоски;

IV. Регистрация на свиневъдните обекти и идентификация на свине.

В чл. 51 от Закона за ветеринарномедицинската дейност е посочено, че животните подлежат на идентификация, а животновъдните обекти на регистрация. НВМС е официалната компетентна служба за идентификацията на животните, която поддържа компютъризирана информационна система за въвеждане на данни за идентифицираните животни и регистрираните животновъдни обекти. Информационната система на НВМС се използва за проследяване на пробите, на

процеса на тяхното разработване, както и за въвеждане на активния клиничен надзор на популацията от домашни свине;

Съгласно чл. 3 от Наредбата №61 за идентификация на животните и за регистрация на животновъдните обекти, транспонираща напълно в българското законодателство Директива на Съвета 92/102/ЕЕС, регистрацията на животновъдните обекти (в това число и на свиневъдните) се извършва от органите на Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС) или от упълномощени от тях частнопрактикуващи ветеринарномедицински специалисти.

Животновъдните обекти, в които се отглеждат ЕПЖ, ДПЖ и свине, подлежат на регистрация в:

- регистъра за отразяване на движението, които се поддържа от собственика;
- информационната система на НВМС;

Кодовият регистрационен номер на обекта се дава еднократно и остава постоянен, независимо какви видове животни се регистрират в този обект. Всички информационни данни се съхраняват за срок 3 години след прекратяване на дейността на животновъдния обект или продажба, клане, смърт и др. на отделно животно, отглеждано в обекта.

С Наредба № 61 се определят изискванията и начина на идентифициране на свинете. Свинете се идентифицират с индивидуална ушна марка (с уникален сериен номер или, в случаите, касаещи свине за угояване и подлежащи на директно клане, на марката е изобразен регистрационния номер на свиневъдния обект). Всички марки се доставят и разпределят от НВМС. Идентификацията на животните трябва да се извърши до 20-я ден след раждането или при напускане на животновъдния обект. Този начин на идентификация се разрешава само при свине за угояване, отглеждани в промишлени ферми и може да се извърши преди свинете да напуснат фермата, като се маркират със зелена марка с посочен номер на свиневъдния обект.

Съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност, собствениците на селскостопански животни са длъжни:

- да представят животните си за идентификация, ваксинация и диагностични изследвания;
- да осигуряват достъп до животновъдния обект и животните на ветеринарния лекар, който ги обслужва;
- да спазват изискванията за придвижване и транспортиране на животни;

Има наложена забрана за движение на неидентифицирани животни до пазари, изложения, кланици, панаири, състезания и до други стопанства или населени места.

V. Популации свине и високорискови за АЧС региони.

Животновъдните стопанства на територията на страната, в които се отглеждат свине се групират в следните видове:

- а) Индустриални свиневъдни стопанства, представляващи приблизителнополовината от популацията домашни свине в България;

- б) Фамилни ферми, категория А (ферми с въведени мерки за биосигурност) и Б (не всички мерки за биосигурност все още не са въведени),
в) Стопанства, в които се отглеждат свине предназначени само за собствена консумация в така наречения “ заден двор “,
г) Стада от Източнобалкански свине – които се отглеждат при пасищни условия
д) Популация от диви свине,

Регион	Индустириални ферми		Фамилни ферми тип А		Фамилни ферми тип Б		Задни дворове		Задни дворове	
	№ ферми	№ свине	№ ферми	№ свине	№ ферми	№ свине	№ ферми	№ свине	№ ферми	№ свине
Благоевград	-	-	1	32	52	2 958	3 485	5 384		
Бургас	3	13 791	-	-	86	2 351	1 582	3 135	25	1 029
Варна	4	38 600	2	52	15	629	2 014	6 787	59	5 061
Велико Търново	3	14 500	11	5 600	35	2 600	1 479	2 366		
Видин	1	4 146	2	230	67	404	2 352	5 552		
Враца	1	40	-	-	10	604	2 987	5 632		
Габрово	1	2 135	5	775	47	420	412	898		
Добрич	1	11 634	3	255	98	1 449	2 177	3 925		
Кърджели	-	-	1	10	12	199	3	5		
Кюстендил	-	-	2	64	26	201	3 793	5 387		
Ловеч	2	10 266	5	1 712	29	1 736	1 192	1 599		
Монтана	1	4 637	5	590	41	441	1 338	1 933		
Пазарджик	3	20 300	6	4 900	2	155	2 120	3 248		
Перник	-	-	-	-	-	-	1 239	4 725		
Плевен	2	1 540	1	360	122	2 284	4 155	8 577		
Пловдив	2	6 900	3	1 650	50	2 083	1 546	2 665		
Разград	1	34 000	2	1 190	15	2 150	76	257		
Русе	7	89 813	3	1 335	26	1 110	126	215		
Силистра	4	25 500	4	629	13	528	897	2 355		
Сливен	2	11 951	4	2 439	20	1 059	8 583	14 432		
Смолян	-	-	-	-	18	382	75	168		
София област	-	-	2	256	44	732	81	167		
София-град	1	2 850	-	-	96	3 010	2 350	4 050		
Стара Загора	5	41 181	5	901	180	2 305	3 525	6 080		
Търговище	3	15 316	1	439	68	5 443	628	1 884		
Хасково	1	1 200	-	-	30	1 200	750	3 000		
Шумен	9	63 627	4	658	11	1 569	604	1 201	23	2 494
Ямбол	5	11 333	7	1 254	128	695	1 218	1 908		
Общо	61	425 260	79	24 331	1 341	38 697	50 787	97 535	107	8 584

Таблица 1. Популации свине по региони и категории ферми.

Оценка на популацията на дивите свине

В таблицата по-долу се посочен общия брой на популацията от диви свине, а) разпределени в 16-те регионални държавни ловни райони, според данни от Регионалните управления на горите в България (РУГ), в) 7-те национални парка, в които ловуването е забранено и в) ловни райони, определени за ловуване за членовете на Националният съюз на ловците и риболовците (НСЛР).

	Регион	Брой на дивите свине в държавните ловни полета	Брой на дивите свине в ловните райони, разрешени за ловуване на ловните дружинки към НЛРС	Общо:
Ловни райони, определени от Регионалните управления на горите (РУГ)	Берковица	550	2 719	3 269
	Бургас	2 126	1 957	4 083
	Благоевград	1 545	2 853	4 398
	Варна	1 157	2 108	3 265
	Велико Търново	1 499	3 543	5 042
	Кърджали	643	3 992	4 635
	Кюстендил	759	2 667	3 426
	Ловеч	1 448	3 406	4 854
	Пазарджик	1 511	1 170	2 681
	Пловдив	1 191	1 957	3 148
	Русе	918	1 710	2 628
	Сливен	1 200	3 126	4 326
	Смолян	557	2 758	3 315
	София	1 468	5 497	6 965
	Стара Загора	659	1 787	2 446
	Шумен	1 110	1 909	3 019
	Общо:	18 341	43 159	61 500
Национални паркове	Национален парк Рила (НР)	498		
	Национален парк Пирин	404		
	Централен балкан (НР)	940		
	УОГС	115		
	Ловен район Воден	291		
	МНО	25		
	Ловен район Искър	190		
	Общо:	2 463		

Таблица 2. Таксация на дивите свине за 2008 година

На снимката по долу са посочени високо рисковите за АЧС региони определени на база анализ на риска, епизоотичната обстановка в страната и съседните държави и състоянието на свиневадството в отделните области.

Снимка 11. Високорискови за АЧС райони

VI. Информация за АЧС

Информация по отношение на АЧС може да бъде намерена на следните уеб-страници:

<http://nvms.government.bg/index.php>

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/index_en.htm

<http://www.bgvvet.org/science/clinic/infdis/africanfever.php>

http://www.oie.int/eng/maladies/fiches/a_A120.htm

<http://www.defra.gov.uk/animalh/diseases/notifiable/asf/index.htm>

<http://www.merckvetmanual.com/mvm/index.jsp?cfile=htm/bc/53300.htm>

Литература: Цачев Ил. Екзотични инфекциозни болести по животните. 2006, Стара Загора, 88 стр

При епизоотична обстановка НВМС може като допълнение към информацията на уеб страницата си да въведе гореща линия за отговори на публични въпроси.

VII. Стратегия за контрол на АЧС

Контролната стратегия за АЧС е подобна на тази при класическата чума по свинете предвид приликите в епидемиологията и патогенезата. Разликите възникват от липсата на ваксина и трансмисията на АЧС посредством вектор – кърлеж. Стратегията включва ранно откриване на болестта и незабавно ликвидиране и недопускане на трансмисията на вируса.

VIII. Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС

А) Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС при домашни свине

1. Мерки при съмнение за АЧС при домашни свине:

а) Когато в свиневъдна ферма има едно или повече прасета, за които има съмнение, че са заразени с вируса на АЧС, обслужващият фермата регистриран ветеринарен лекар поставя под възбрана фермата и незабавно уведомява съответния официален ветеринарен лекар за предприемане на действия за потвърждение на диагнозата или за отхвърляне на съмнението

б) Официалният ветеринарен лекар незабавно посещава фермата, извършва проверка на регистъра и идентификационните марки на прасетата отглеждани във фермата, поставя я под официална забрана и разпорежда:

- всички прасета от различните категории намиращи се в свиневъдната ферма да бъдат преброени, като се състави списък на умрелите, заболелите и контактните животни по категории; Списъка ежедневно се актуализира, като се отразява: родените, заболелите и умрелите през периода до потвърждаване на диагнозата или отхвърляне на съмнението. Списъка ежедневно се представя на отговорния държавен ветеринарен лекар за проверка;
- забранява движението на всички свине в свиневъдната ферма, както и забранява движението на свине извън фермата, включително и за клане;
- забранява влизането и излизането на свине и прасета от животновъдния обект, като може да нареди забраната да се отнася и за други видове животни, ако се отглеждат такива във фермата;
- забранява изнасяне на трупове на умрели свине и прасета от фермата;
- забранява изнасянето на месо, свински продукти, семенен материал, яйцеклетки и ембриони на прасета, храна за животни, инструменти и оборудване, материали или отпадъци, за които се счита, че е възможно да предават АЧС от фермата;
- забранява влизането на лица незаети пряко в производството във фермата;
- влизането и излизането на работниците във фермата да става само през «филтър», а придвижването на превозни средства навътре или навън от фермата трябва да е става само през дезинфекционно съоръжение;
- използването на подходящи дезинфекционни средства на входовете и изходите на сградите, в които са настанени прасета, както и на самия животновъден обекта като цяло; всяко лице, влизащо или излизащо от свиневъдния обект трябва да спазва подходящи хигиенни изисквания, необходими за намаляване на риска от разпространяване на вируса на АЧС. Освен това преди напускане на животновъдния обект всички превозни средства трябва да бъдат обект на обстойно дезинфектиране;

в) Официалният ветеринарен лекар взима и изпраща проби за лабораторно изследване за потвърждаване на АЧС или за отхвърляне на съмнението за заболяване. Извършва се епизоотологично проучване.

г) Когато животновъдния обект, в който има съмнение за заболяването АЧС, е разположен в район с висока плътност на свине, държавният ветеринарен лекар може да разпорежи забрана на движението в останалите ферми, до потвърждение или отхвърляне на съмнението.

е) Официалният ветеринарен лекар има право да наложи зони на контрол между развъдните свиневъдни ферми и на техните граници, като въведе мерки идентични на тези, които се налагат на ферми, за които има съмнение за заболяване.

ж) Официалният ветеринарен лекар няма право да отменя наложените ограничителните мерки, докато получените официалните резултати от лабораторните изследвания не отхвърлят съмнението за наличие на инфекция от АЧС.

2. Мерки при потвърждение на АЧС при домашни свине:

- незабавно умъртвяване на всички налични прасета в животновъдния обект с потвърдена диагноза АЧС по начин гарантиращ неразпространение на вируса на АЧС;
- вземане на достатъчен брой проби от умъртвените прасета, в съответствие с изискванията на диагностичното ръководство, с оглед установяване начина за проникване на причинителя на заболяването във фермата, както и предполагаемия период на заразяване на фермата;
- унищожаването на трупите на умрелите и умъртвените прасета;
- проследяване и организиране преработката на добитото месо и технически суровини и продукти от свине, заклани в периода между вероятното проникване на заболяването в животновъдния обект и налагането на мерките за ограничаване и ликвидиране на огнището;
- откриване и унищожаване на добити в заразения животновъден обект на семенния материал, яйцеклетките и ембрионите, събрани в периода между вероятното проникване на заболяването и налагането на мерките за ограничаване и ликвидиране на огнището, като унищожаването е по начин гарантиращ избягване на риска от разпространение на заболяването;
- обработка на всички предмети, материали и отпадъци, като например храна за животни, за които съществува вероятност да са контаминирани с причинителя на заболяването;
- унищожаването на всички материали за еднократна употреба, за които има вероятност да са контаминирани с причинителя на заболяването;
- механично посистване и дезинфекция на използваните сгради и помещения, транспортните средства, използвани за превоз на прасета или техните трупове, оборудване, постеля, тор и екскременти, след умъртвяването на прасетата и унищожаване на трупите им;
- в случай на първично огнище на заболяването АЧС, с цел установяване на генетичния тип изолат от вируса на АЧС, изпращане на изолирания вирус в Референтната лаборатория на ЕС в гр.Хановер за установяване на генетичния тип;
- Извършване на епизоотично проучване
- Определяне на 3km предпазна и 10km надзорна зона.

Веднага след като диагнозата на класическата чума по свинете е потвърдена на животински обект, трябва да се установи защитна зона с минимален радиус най-малко три километра около инфектирания обект. Предпазната зона ще бъде в рамките на надзорна зона с минимален радиус най-малко десет километра около инфектирания обект.

Размерът на зоните може да се увеличава в съответствие с епидемиологичните данни, събрани по време на анкетата, и нейният размер трябва да отчита други фактори, като:

- опасността от разпространяване на вируса по въздушен път;
- естествени и други граници на областта;
- други географски характеристики;
- местоположението и близостта до животновъдни обекти с възприемчиви животни в областта;
- модел на търговия с животни в областта;
- наличието на кланици;
- прилаганите проверки и съоръженията за извършването им.

Предприемат се всички необходими мерки, посочени в Наредба № 102 за мерките за профилактика, ограничаване и ликвидиране на АЧС, включително използването на обозначителни знаци и предупреждения по пътищата и използването на националните и месните средства за масово осведомяване, като вестници и телевизия, за да се осигури всички лица в защитната и надзорните зони, които биха желали да посетят тези зони по бизнес, свързан животновъдството, да са напълно осведомени за действащите ограничения.

Трябва да се вземат също така всички мерки, включително използване на полиция по подходящ начин, за да се осигури стриктното прилагане на контролните мерки в предпазната и надзорните зони.

3. Мерки в 3км предпазна зона:

- а) Незабавно преброяване и изготвяне на списък с всички свине във всички свиневъдни обекти, като официалния ветеринарен лекар посещава всички инфектирани обекти и извършва клинично обследване и снемане на телесната температура на наличните свине. Трябва да бъде проследена връзката на инфектирания обект с други животновъдни обекти.
- б) Изготвяне и изпълнение на програма за серологичен скрининг на всички свиневъдни обекти.
- в) Ако по време на клинично обследване възникне съмнение за АЧС, незабавно трябва да бъдат въведени рестрикции за движение и взети проби за лабораторен анализ.
- г) Забраняване на транспортиране на свине по главни и вторични пътища, с изключение на пътища във фермите. При положение, че в свине са транспортирани от други райони извън зоната до кланица, намираща се в тази зона, то клането трябва да бъде извършено незабавно под официален надзор.
- д) Камиони и превозни средства, транспортиращи свине могат да напуснат зоната само ако са предварително почистени, дезинфекцирани и инспектирани и след получаване на специално, официално разрешение.
- е) Забрана за влизане и излизане на други животински видове без изрично разрешение от РВМС.
- ж) Уведомяване на РВМС за всяко умряло и заболяло прасе в зоната и извършване на необходимо проучване за доказване или отхвърляне на заболяването.
- з) Транспортиране на свине от предпазната зона може да бъде разрешено 30 дни след приключване на почистването и дезинфекцията, при положение, че свинете имат идентификационни ушни марки и са предназначени за клане в одобрена от

НВМС кланица или до инцинератор, където прасетата ще бъдат умъртвени и обезвредени под контрола на официален ветеринарен лекар. Свинете се транспортират в превозни средства пломбирани от официален ветеринарен лекар, като след приключване на разтоварването превозните средства и използваното оборудване се дезинфекцират. При пристигането в кланицата свинете се държат и умъртвяват отделно от други животни, като се следи за изменения характерни за АЧС.

- и) Месо получено от инфектирани стопанства, е предмет на термично обезвреждане, гарантиращо унищожаването на вируса на АЧС.
- к) Мерките въведени в защитната зона остават в сила:
 - до края на почистването и дезинфекцията на инфектираната свинеферма;
 - до като всички свине във всички свинеферми преминат клинични обследвания и лабораторни изследвания съгласно диагностичния мануел за откриване на възможно наличие на вируса на АЧС
 - Клиничните и лабораторните изследвания трябва да бъдат извършени не по-рано от 30 дни след края на дейностите по почистването и дезинфекцията в инфектираната свинеферма.

4. Мерки в 10 км надзорна зона:

- а) Преброяване и регистрация и извършване на клинични обследвания на всички свиневъдни обекти;
- б) Забраняване на транспортиране на свине по главни и вторични пътища, с изключение на пътища във фермите. При положение, че в свине са транспортирани от други райони извън зоната до кланица, намираща се в тази зона, то клането трябва да бъде извършено незабавно под официален надзор.
- в) Мерките в надзорната зона остават в сила до края на почистването и дезинфекцията. Това се отнася също така до дейностите при дезинфекциране на превозните средства и оборудването, използвани при придвижване на свине.
- г) Забранява се влизането и излизането в свинефермите на други животни без разрешение от НВМС.
- д) РВМС трябва да бъде информирана за всички умрели и заболели свине в надзорната зона, като в последствие извърши необходимото проучване за доказване или отхвърляне на АЧС.
- е) Свине могат да бъдат транспортирани до одобрени от НВМС кланици при следните условия:
 - Извършено е преброяване и е изготвен списък на всички свине в животновъдния обект;
 - Извършено е клинично обследване на свинете за клане (включително термометриране);
 - Извършена е задоволителна проверка на идентификацията;
 - Транспортирането се осъществява в превозни средства, пломбирани от официален ветеринарен лекар;
 - Официалният ветеринарен лекар в кланицата предварително е информиран за пратката, като в последствие той/тя информира пристигането и официалния ветеринарен изпратил животните.
 - При пристигането в кланицата, тези свине се държат и колят отделно от останалите.

- По време на клането официалният ветеринарен лекар следи за изменения, характерни за АЧС.

5. Движение в зоните:

- а) Всяко движение на хора, транспортни средства, свине, трупове и други материали в обхвата на предпазната/надзорната зона е предмет на оторизиране от РВМС.
- б) Когато е необходимо транспортиране на трупове за обезвреждане в екарисаж извън обхвата на защитната зона е необходимо специално позволение, като транспортирането се осъществява по възможно най краткия маршрут и за възможно най-кратко време.
- в) Разрешителното за придвижване трябва да придружава пратката до крайната дестинация. Проверената документация се връща в съответното РВМС.
- г) При издаването на разрешителното РВМС може да поиска такива условия, каквито сметне за необходимо съобразено със ситуацията.
- д) Преди издаване на разрешителното трябва да се вземе в предвид възможното разпространение на болестта посредством това транспортиране.
- е) Движението на свине от един животновъден обект до друг в рамките на предпазената зона може да бъде позволено при спазване на следните условия:
 - Преди издаване на ветеринарно медицинско свидетелство официалният лекар съобразява епизоотичната обстановка и организира всички обследването на всички свине;
 - Движението на свине трябва да се осъществи, без да има контакт с други животни и възможно излагане на вируса на АЧС;
 - Обекта на дестинация са поставя под официален надзор;
 - Превозните средства, извършили транспортирането подлежат на дезинфекция.
- ж) Възможно е даването на разрешително на свине, с гарантиран здравен статус и за които няма съмнение за заразяване с вируса на АЧС до кланици за незабавно клане. Преди издаването на такова разрешение РВМС се консултира с НВМС. Такова движение не трябва да се осъществява в начални етапи от огнище на АЧС. Всяко движение на свине се осъществява под задължителен официален контрол.
- з) Възможно е разрешение за транзит през предпазната зона при положение, че липсва всякакъв риск от разпространение на заболяването.

Б. Мерки при съмнение и потвърждение на класическа чума при източнобалкански свине:

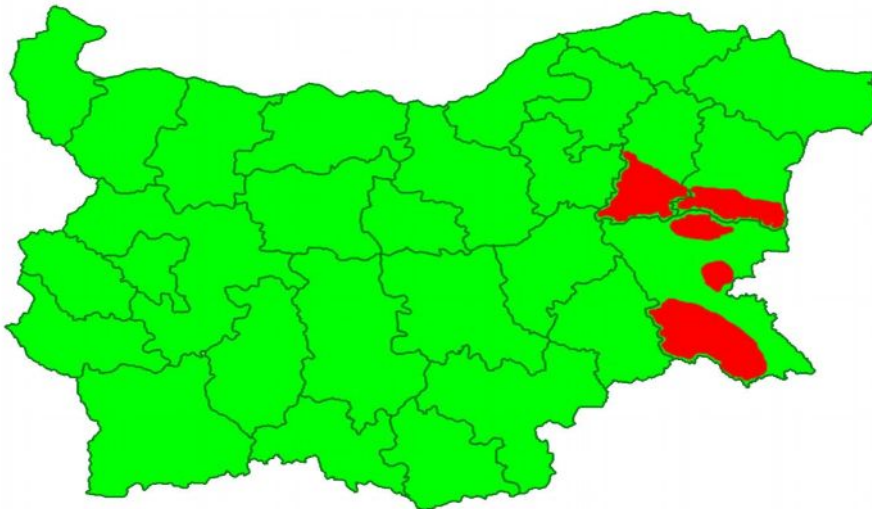
При възникване на съмнение за АЧС при пасищно отглеждани свине от източнобалканската порода и нейните кръстоски е необходимо всички животни да бъдат прибрани и затворени във временните постройки за тяхното отглеждане, изградени в разрешения район за отглеждане, съгласно Наредба № 6 от 20.03.2007 г. за условията и реда за пасищно отглеждане на свине от източнобалканската порода и

нейните кръстоски, след което да бъдат описани по категории и извършена сверка с регистъра на стадото.

Собственика на свинете оказва съдействие при преброяването и намирането на всички животни, които да бъдат прибрани и затворени докато трае наложената възбрана. В случаите, когато е необходимо се разпорежда на стопаните да укрепят допълнително временните постройки, с цел недопускане на излизането на свине от тях.

С помощта на GPS се определят точните места на отглеждане и паша на отделните стада. След потвърждаване на положителен резултат определените координати се използват за определяне на предпазната и надзорна зони върху подробна карта на региона. След получаване на информация от стопаните по отношение на местата, където се отглеждат и пасат свинете се определят точни координати посредством GPS. На база сметените координати от GPS се определят предпазната и надзорна зона на подробна карта на региона.

При потвърждаване на огнището и пристъпване към умъртвяване на животните да бъде осигурено присъствието на поне двама ловци, които при спазване на правилата за носене и употреба на ловно оръжие да охраняват и да недопускат напускането на свине от временните постройки, докато трае умъртвяването на свинете. В случай на изпускане на животно от загражденията на временните постройки то да бъде незабавно разстрелвано

Снимка 12. Райони в България, където е регламентирано отглеждането на източно-балкански свине

Предприемат се всички мерки както при африканска чума при домашни свине.

В. Мерки при съмнение и потвърждение на АЧС при диви свине:

1. Мерки на ловния терен при констатиране на огнище на заболяването при дивите свине:

- а) НВМС незабавно извършва проучване на епизоотологичната обстановка и определя зоните на заразения район както е посочено в Директива 2002/60/ЕС;

- б) НВМС незабавно разпорежда редуциране на популацията на дивите свине обитаващи територията попадаща в 3 и 10 километровата зони, като се оставят до 2 броя свине на 1 кв.км. с опрасените от тях свине, когато заболяването е констатирано по време на ловния сезон. Извън ловния сезон се разпорежда разреждане на дивите свине, като се ловуват само приплоди на възраст до 1 година. По време на засиления острел се внимава стадата диви свине попадащи в посочената по-горе територия да не се разпръснат и да навлязат в нови територии. От всички отстреляни свине се взимат и изпращат проби за изследване в НРЛ в София. Трупите на отстреляните диви свине се идентифицират и съхраняват до излизане на резултатите. При положителен резултат трупа с вътрешните органи се насочва за обезвреждане в екарисаж. При отрицателен резултат – трупа и вътрешните органи се разрешават за консумация от съответната ловна дружина.
- в) НВМС забранява отварянето на трупове на отстреляни диви свине на терена, а само в определени за целта места. При констатиране на положителни за заболяването диви свине, НВМС изплаща обезщетение на съответната ловна дружина. За всяко отстреляно диво прасе в 3 и 10 км. зони се води подробна документация от съответното ловно дружество, вкл. за пробите които са взати и изпратени. В документацията се посочва – идентификация на трупа, место /землище на острел/, възраст, пол, кг и писмо с изпратени проби за изследване.
- г) НВМС определя зона в размер на 40 километра извън 3 и 10 км. зони, където разпорежда вземане на 100 % проби от отстреляните диви свине.

2. Мерки при домашните свине при констатиране на огнище на заболяването при дивите свине:

- а) НВМС уведомява незабавно всички собственици на домашни свине и ловци в района попадащ в 3 и 10 километровите зони на огнището.
- б) НВМС незабавно поставя под държавен надзор всички свиневъдни обекти в определения заразен район и нареждат да се предприемат мерки, включващи:
- официално преброяване на всички категории прасета във всички животновъдни обекти; като данните от това преброяване трябва да бъдат постоянно актуализирани от съответния собственик. Информацията за това преброяване трябва да бъде представяне при поискване и може да бъде обект на проверка при всяко инспектиране.
 - по отношение на свиневъдните обекти отглеждащи свине при пасищни условия – разпорежда се незабавно отглеждането на източнобалканските свине да бъде при затворено отглеждане /забранява се пашата/, извършват преброяване на отглежданите източнобалкански свине по стада, попадащи в 3 и 10 километровите зони;
 - разпореждане всички прасета в животновъдните обекти в зоната да се държат затворени в обитаваните от тях боксове или на други места, позволяващи изолирането им от диви прасета. Диви прасета не трябва да имат никакъв достъп до какъвто и да било материал, който в последствие би могъл да влезе в контакт с прасета от животновъдния обект;
 - разпореждане никакви прасета не могат да влизат или напускат животновъдния обект, освен ако няма издадено от ветеринарномедицинските

специалисти от НВМС изрично разрешение за това, което да отчита епидемиологичната обстановка;

- разпореждане използването на подходящи средства за дезинфекция на входовете и изходите на сградите, в които са настанени домашни прасета, както и на самия животновъден обект като цяло;
- разпореждане използването на подходящи хигиенни мерки от всички влизащи в контакт с диви прасета лица с цел да се намали риска за разпространение на вируса на АЧС, като тези мерки включват и налагането на временна забрана за влизане в животновъден обект на лица, за които съществува вероятност да са били в контакт с диви прасета /ловци, ловни и горски надзиратели/;
- разпореждат взимане и изследване на проби за АЧС от умрели или заболели прасета с клинична картина сходна с клиника на заболяването АЧС;
- забраняват внасянето в свиневъдните обекти на месо от диви свине и месни продукти от диви свине, независимо дали е отстреляно или намерено мъртво, както и какъвто и да е материал или оборудване, за които съществува възможност да са контаминирани с вируса на АЧС;
- забраняват движението на домашни свине и получени от такива животни семенен материал, яйцеклетки или ембриони от животновъдните обекти в зоната с цел търговия.
- уведомяване на съседните страни страни членки или трети страни, когато заразения район е в близост до границата с други страни.
- свине за незабавно клане може да се изпращат в месодобвни предприятия на територията на съответната област, само след извършване на клинично обследване на свиневъдния обект, като чек-листа от извършеното обследване придружава партидата свине предназначени за незабавно клане;
- свине за разплод може да напускат свиневъден обект намиращ се в 3 или 10 км. зони на огнището само след получаване на отрицателен резултат от извършено изследване за наличие на вирус, чрез полимеразно-верижна реакция, като кръвните проби се вземат 7 дни преди транспортирането на свинете.

Г. Мерки при съмнение или потвърждение на АЧС в кланица:

Процедурите, които трябва да се следват при съмнение и потвърждение на АЧС в кланиците зависят от редица обстоятелства, различни за различните кланици. Ветеринарният лекар отговорен за кланицата изготвя оперативен план за месопреработвателното предприятие, под негов контрол.

Незабавно трябва да бъде направена връзка с официалния ветеринарен лекар на общината, в която се намира въпросната кланица за осигуряване на обратно проследяване и незабавно посещение на фермата, от която идват съмнителните животни.

Основните процедури трябва да бъдат сведени до ограничаване на заболяването и възможно най бързо откриване на източника на инфекция. В някои случаи може да бъде невъзможно отхвърлянето на съмнението докато не бъде извършено посещение и клинично обследване на свинете във фермата на произход.

1. Мерки при съмнение за АЧС в кланица:

- Ветеринарния лекар, който има съмнение за АЧС, незабавно уведомява официалния ветеринарен лекар на общината и съответното РВМС
- Официалният ветеринарен лекар запознава собственика с процедурите и задълженията му и поставя кланицата под забрана, така че превозни средства и персонал да не могат да напускат предприятието без разрешение от съответното РВМС.
- Всички съмнителни за болестта животни, както и други свине и трупове от същата пратка трябва да бъдат изолирани в помещения или част от такива, подходящи за тази цел. Труповете и другите субпродукти трябва да бъдат поставени под възбрана в отделни камери или хладилни помещения, подходящи за тази цел.
- Всички помещения със свине под съмнение за АЧС и фермите на произход се поставят под възбрана като след консултация с НВМС, официалния ветеринарен лекар организира незабавно клинично обследване на фермата на произход.
- В случаите, когато съмнението касае заклано животно, трупа и субпродуктите се изолират и поставят под възбрана, заедно с всички останали потенциално контаминирани трупове и материали (от същото помещение и ото обекта на произход). В кланицата (всички контактни помещения и местата, където се извършва пре-кланичния преглед) се извършва почистване и дезинфекция по начин, гарантиращ обезвреждането на вируса на АЧС. Не се допуска влизането на други животни докато не бъде отхвърлено съмнението за АЧС.
- Извършва се незабавно събиране и изпращане на проби за лабораторно изследване. Кланицата и животновъдният обект на произход остават под възбрана до излизането на лабораторните резултати, отхвърлящи съмнението за АЧС.
- Официалният ветеринарен лекар осигурява условия хората, напускащи кланицата, да бъдат облечени със стерилно облекло и дезинфекцирани обувки с цел недопускане на разпространение на вируса на АЧС извън предприятието.

2. Мерки при потвърждение на АЧС в кланица:

- НВМС и /или РВМС определят и въвеждат метод за обезвреждане на труповете на всички контактни и потенциално инфектирани трупове, взимайки в предвид преобладаващите в кланицата фактори.
- Не се допуска влизането за клане в предприятието на други животни, най малко 24 часа от извършването на почистването и дезинфекцията и без разрешение от РВМС.

Д. Мерки при съмнение или потвърждение на АЧС на пазари и изложби:

Възможно е съмнение за случай на АЧС да се наблюдава първо на животински пазар или изложба. Общият принцип се състои в ограничаване на инфекцията на място и проследяване проникването на вируса по възможно най-бързия начин. Трудно е да се наложат бързи и ефикасни мерки на пазара, тъй като обстоятелствата варират според типа и разположението на сградите, мащабите на пазара и др.

При констатиране на заболяване на пазара официалният ветеринарен предприема нужните мерки (1.2.1) и уведомява РВМС. След което провежда епизоотично проучване . Началник отдел “Здравеопазване на животните” взима решение дали животните да бъдат карантинирани на място или да бъдат преместени в друга карантинна база, но се препоръчва да останат на място

1. Мерки при съмнение за АЧС на пазари и изложби:

- информират се всички участници в изложбата за съмнение за заболяването АЧС и за всички мерки, които ще бъдат предприети в бъдеще.
- установява се произхода на съмнителното за заразяване животно
- забранява се влизането и излизането на животни в и от пазара (изложбата).
- забранява се влизането и излизането на моторни превозни средства, каруци, ремаркета в и от пазара, като се затварят изходите и входовете на същия.
- проверява се регистъра с имената и адресите на търговците на пазара и на участниците в изложбите.
- извършват се дезинфекционни мероприятия по отношение на хората, които напускат пазара. Подготвят и се зареждат с дезинфекционен разтвор разположените на входа площадки за дезинфекция на транспортни средства
- На входа на пазара (изложбата) официалният ветеринарен лекар извършва изследване на всички съмнителни животни, за което информира РВМС, което влиза във връзка с Националния център за контрол на заболяването.
- Ако официалният ветеринарен лекар не констатира положителен случай на АЧС наложително е повторно посещение на съмнителния за заболяването обект преди да бъде взето решение.
- Ако официалният ветеринарен лекар не може да отхвърли вероятността за проникване на вируса на АЧС: взимат се необходимия брой проби за лабораторно изследване. До получаване на резултатите от изследването животните се поставят на оборен режим до вземане на решение от Националния център за контрол на заболяването.

2. Мерки при потвърждение на АЧС на пазари и изложби:

- След официално потвърждаване на диагнозата всички заразени и контактни животни трябва да бъдат заклани и обезвредени веднага. Решението за клане на всички животни на място или в кланица на територията на заразната зона се взима от Националния център за контрол на заболяването, съгласувано с Регионалния кризисен център. След преместването на всички животни се прави щателно почистване и дезинфекция на пазара.
 - При положителен или съмнителен случай на АЧС официалният ветеринарен лекар проследява животните напуснали пазара преди неговото пристигане, които са напуснали пазара в резултат на сключване на сделка или са били пренасочени към друг пазар със своите собственици. Извършва се идентификация и проверка на всички превозни средства, които са влезли или излезли от пазара, както и на превозните средства превозващи свине до близката кланица..

Е. Мерки при съмнение или потвърждение на АЧС в гранични ветеринарни инспекционни пунктове и фериботите на Варна и Бургас:

1. Мерки при съмнение за АЧС в гранични ветеринарни инспекционни пунктове и фериботите на Варна и Бургас:

- Когато има съмнения за африканска чума по свинете на граничен ветеринарен пункт, цялата пратка трябва да се закара в обект, където няма настанени свине, или в съмнителните помещения на произход, където те ще останат докато се потвърди или изключи наличието на заболяването.
- Епизоотичното проучване трябва да се средоточи върху животновъдния обект на произход на съмнителните свине както при съмнения за заболяване в кланица или пазар за животни.
- В случай, че свинете са с чужд произход те се карантинират и се уведомява ветеринарната служба на държавата на произход.

2. Мерки при потвърждение на АЧС в гранични ветеринарни инспекционни пунктове и фериботите на Варна и Бургас:

- Когато се потвърди африканска чума по свинете на граничните инспекционни пунктове, всички свине в пратката трябва да бъдат умъртвени.
- Помещенията, оборудването и превозните средства трябва да бъдат дезинфекцирани съгласно инструкциите на официален ветеринарен лекар.
- Оперирането на обекта не може да започне по-рано от 24 часа след приключването на почистването и дезинфекцията. Обекта ще остане под рестрикции по съображение на НВМС.
- Свинете на животновъдния обект на произход на заразените свине трябва също да се умъртвят, ако епидемиологичните доказателства подкрепят такъв начин на действие.

Ж. Мерки за предотвратяване на разпространението на вируса на африканска чума по свинете чрез вектори.

Ако има или се предполага наличието на вектори в свиневъден обект, за който е потвърдена африканска чума по свинете, НВМС осигурява условия заразената сграда и околностите да се проверяват за наличието на вектори чрез физическа проверка на място и при необходимост - улавяне на кърлежи.

Когато се потвърди наличието на вектори:

- се извършват необходимите лабораторни изследвания, за да се потвърди или отхвърли наличието на вируса на африканска чума по свинете във векторите;
- се въвеждат допълнителни мерки за проследяване, проверка и контрол в свиневъдния обект и в района около него;
- Допълнителни мерки за наблюдение и контрол на векторите и за профилактика на африканската чума по свинете могат да се приемат след одобрение от ЕК.

IX. Оценка на свинете в инфектиран животновъден обект

Специална комисия извършва оценка на свинете и попълва официалната документация. Комисията се свиква със заповед на Директора на съответната РВМС в съответствие с изискванията посочени ЗВД.

Оценката на животните във фермата обикновено се извършва пред да бъдат убити. Не се изплаща компенсация за свине, които са умрели преди да стартира хуманното умъртвяване, но се полага компенсация за животни, убити с диагностична цел.

Съществува разработена процедура за обжалване ако има разногласия, относно оценката на животните. При всички случаи ако съществуват разногласия или проблеми, относно оценката на животните, това не трябва да възпрепятства възможно най-бързото убиването на животните в инфектирания обект.

X. Убиване на свине

Преди да започне умъртвяването на свинете Регионалният кризисен център трябва да подготви процедурите за безопасното обезвреждане на трупове. Убиването трябва да се извърши по възможно най-бързия начин след потвърждаване на диагнозата като първо се умъртвяват свинете показали клинични признаци на заболяването. Умъртвяване трябва да бъде извършено в съответствие с някои от начините, посочени в **Приложение II**. Независимо от използвания метод, РВМС трябва да осигури спазването на изискванията на законодателството за хуманно отношение към животните.

XI. Обезвреждане на трупове и контаминиран материал

Трупове и контаминирани материали в заразено стопанство, незабавно се обезвреждат чрез методите описани в **Приложение III**. Фураж, посуда, предмети и други материали, които могат да бъдат контаминирани и са потенциално опасни за разпространение на вируса на АЧС трябва да бъдат конфискувани и унищожени или обработени в съответствие с инструкциите на официалния ветеринарен лекар, по - такъв начин, че да се гарантира унищожаването на вируса.

Трупове на всички възприемчиви животни, които са умрели или убити за ликвидиране на болестта, трябва да бъдат унищожени под официален надзор по начин, гарантиращ обезвреждане и неразпространение на вируса на АЧС.

Месото от възприемчивите животни от заразено стопанство, заклани през периода между вероятното въвеждане на болестта и налагането на възбрана за движение трябва да бъде проследено и унищожено под официален надзор, така че да се гарантира обезвреждане, ограничаване и неразпространение на вируса на АЧС.

XII. Почистване и дезинфекция

Почистването и дезинфекцията трябва да започне веднага след умъртвяването на възприемчивите животни като отстраняването им от животновъдния обект и трябва да се извърши методично. Във ферми, в които има наличие на гризачи, трябва да бъде извършена дератизация. За дератизация могат да се използва някои от следните продукти: Lanirat, Lanitox, парафинови блокчета, съдържащи антикоагулант за поставяне в канализацията.

Официалният ветеринарен лекар, отговорен за инфектирания обект, трябва да изготви план за действие за почистване и дезинфекция и да надзирава всички етапи на операцията.

Предварително трябва да се отбележат всички повреди на конструкцията на сградите и оборудването, подлежащи на почистване и дезинфекция. Това са площи, с напукани подове и стени или хлабави арматури, които ще изискват специално внимание. Необходимо е изготвянето на списък на съществуващите повреди в помещенията, така че последващи искове за компенсация, възникващи от тези официални дейности, да могат да бъдат лесно решавани. В допълнение трябва да се провери безопасността на електрическата инсталация и предвиди опасността от използване вода за миене. Трябва да се отчетат електромерите и водомерите, така че на собственика да бъде заплатено за използваните ресурси. Почистването и дезинфекцията се извършва на две части, както следва:

Предварително почистване и дезинфекция:

Частите на животновъдния обект, в които възприемчивите свине са били настанени, и всички останали части на сградите, като сгради или дворове, които могат да са били замърсени от движението на възприемчиви животни или при умъртвяването и следсмъртното изследване, трябва да се напръскат с дезинфектант, официално одобрен като ефективен срещу вируса на АЧС.

Окончателно почистване и дезинфекция:

Мазнините и мръсотията се отстраняват от всички повърхности с подходящ за тази цел препарат като в следствие се измиват със студена вода. Повърхностите повторно се обработват с дезинфектант.

Процедурите за дератизация, почистване и дезинфекция са подробно описани в **Приложение IV**.

XIII. Повторно зареждане на свиневъден обект

Не се допуска последващото въвеждане на животни в животновъдния обект без разрешение на РВМС и ако не са изминали най-малко 30 дни след завършване на окончателното почистване и дезинфектиране.

При последващото настаняване на животни трябва да се вземат под внимание видът на практикуваната фермерска система в съответния животновъден обект и методът на последващо настаняване трябва да е в съответствие с една от следните процедури:

1. Животновъдни обекти с отглеждане на свине на открито:

Зареждането с прасета трябва да започне с поставянето на сентинелни прасенца, които са изследвани и са доказано отрицателни за наличие на антигеном срещу вируса на АЧС в различни части на животновъдния обект. След 40-ия ден след заселването им в животновъдния обект от тези прасенца ще се вземат проби и ще се тестват за наличието на антигеном.

Ако нито едно от прасенцата не е развило антитела срещу вируса на АЧС може да започне пълното заселване на животновъдния обект. Нито от прасетата не трябва да напуска животновъдния обект до излизането серологично отрицателен резултат.

2. Всички други видове животновъдни обекти:

Зареждането с прасета трябва да бъде извършено при спазване на мерките както следва:

- Всички прасета пристигат в рамките на 20 дневен период и произхождат от животновъдни обекти, разположени извън надзорната зона и не са поставени под някаква форма на ограничение свързано с АЧС;
- Новозареденото стадо се подложи на серологично изследване. Проби от тези свине се вземат не по-рано от 40 дни след пристигането на последното прасе. Нито едно прасе не трябва да напуска животновъдния обект преди пристигане на отрицателен резултат при серологичното изследване.
- Липсва вектора на заболяването и е извършена дезинсекция на обекта.

XIV. Ваксинация срещу АЧС

Срещу АЧС не се извършва ваксинация.

XV. Списък с контактни лица

1. Национални експертни групи за АЧС:

Първа експертна група:

Име	Организация	тел:	e-mail
Д-р Пенчо Каменов	Директор на дирекция "ЗЖ" към ЦУ на НВМС	02/915 98 42 0885660950	p_kam@nvms.government.bg
н.с., д-р Милко Петров	Национална Референтна лаборатория	02/934-30-08	
Д-р Цвятко Александров	НВМС	02/915 98 42	tsv.alexandrov@nvms.government.bg
Други при необходимост			

Втора експертна група:

Име	Организация	тел:	e-mail
Д-р Илиан Бойковски	НВМС	02/915 98 42 0886399745	ilian.boykovski@nvms.government.bg
н.с., д-р Емилия Иванова	Национална Референтна лаборатория	02/934-30-08	erivanova@abv.bg
Д-р Георги Чобанов	НВМС	02/915 98 50	g_chobanov@nvms.government.bg
Други при необходимост			

Членовете на експертните групи могат да бъдат променяни при необходимост.

2. Диагностични лаборатории:

Диагностиката на АЧС се осъществява в националната референтна лаборатория за диагностика на АЧС към НДНИВМИ.

Име на лаборатория	Адрес и контактни точки
Национална референтна лаборатория за диагностика на АЧС към НДНИВМИ	Адрес: ИЛ ЕООИ-НДНИВМИ, П.Славейков, № 15А София, 1306, България Контактна точка: н.с.д-р Емилия Иванова Тел: 02 934-30-08 e-mail: erivanova@abv.bg

НРЛ към НДНИВМИ – София може да изпраща проби за потвърждение до Референтната лаборатория на ЕО:

Име на лаборатория	Адрес и контактни точки
РЛ на ЕО за АЧС	28130 Madrid, Spain Director: Dr. Marisa Arias Tel: 0034 600 315 189 Fax: 0034 916202247 e-mail: arias@inia.es

**XVI. ЕПИЗООТОЛОГИЧНО ПРОУЧВАНЕ ПРИ СЪМНЕНИЕ ИЛИ ВЪЗНИКВАНЕ
НА ЗАБОЛЯВАНЕТО АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ**

1. Дата на посещение при съмнение или възникване на заболяване: (дата, месец, година) час:.....

Докладът е изготвен от:

Животновъдният обект е посетен от:

2. Причина за съмнение/заболяване

2.1 животновъдният обект е: съмнение заболяване

Животновъдният обект е обявен за съмнение/заболяване на базата на:

клинична инспекция дата:..... (ден, месец, година) час:

лабораторно потвърждение дата: (ден, месец, година) час:

Начин на докладване на съмнението/заразяването за/от АЧС чрез:

съобщение проследяване проверка друго
от: собственик ветеринарен лекар търговец на животни
 лаборатория други

3. Обща информация за животновъдния обект със съмнение за заразени или заболели свине

3.1. Име на собственика.....

Рег. № на животновъдния обект

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Адрес:.....

Код:.....Град.....Страна.....

Телефон

Име на ветеринарния лекар, обслужващ обекта

3.2. Местоположение на животновъдния обект със съмнение за заразени/заболели свине (ако е различно от адреса на собственика):

Име на собственика

Адрес.....

Код.....Град.....Страна.....

3.3. Притежава ли собственикът други животновъдни обекти? Ако притежава:

Адрес.....

Код.....Град.....Страна.....

3.4. Вид на животновъдния обект

Присъствие на други селскостопански животни: да не

свине

ЕПЖ

професионално

развъждане

млекодайки

размножаване

уговяване (за производство на месо)

уговяване

телета (за производство на месо)

пункт за нерези

център за внос

събирателен център за износ

събирателен център за износ

други

други

непрофесионално

нетърговско

полутърговско

кози

птици

професионално

професионално

развъждане (размножаване) непрофесионално

носачки

паша/производство на месо

бройлери

производство на мляко

пуйки

щрауси

непрофесионално

непрофесионално

други животни

сърни

лама

други

3.5. Географско местоположение на животновъдния обект

3.5.1. Площи

Обектът е разположен в: ветеринарен участък.....

държавни дивечовъдни станции, национални паркове.....

зона под наблюдение.....

район на ваксинация

3.5.2. Има ли други животновъдни обекти за отглеждане на свине/диви/източнобалкански свине в радиус от 1000 метра около съмнителното/заразения животновъден обект?

Да Не ако е да

Име

.....

Адрес

.....

Код Град.....

4. Ситуация на терена на животновъдния обект

4. 1. Изработване на карта

Начертайте схематична карта на самия животновъден обект за отглеждане на свине с отделните постройки (идентификация по бройка), отделенията/боксовете (идентификация по бройка) и пътищата около тях, къщата на собственика, и околните стопанства за свине; поставете стрелка за посоките Север – Юг в ъгъла на скицата.

4.2. Клинични резултати от инспекцията

4.2.1.

Идентификация на животновъдния обект	постройка №	Вид свине	Възраст /тегло (кг)	Клинични признаци	Брой проби	Брой съмнителни или болни свине#	Общ брой свине#
--------------------------------------	-------------	-----------	---------------------	-------------------	------------	----------------------------------	-----------------

#: с изключение на броя на свинете взети/убити за лабораторни изследвания

Вид на свинете: свиня майка, нерез, малко прасе, прасе за угояване

Свинете трябва да се преброят чрез наблюдение!

4.2.2 Първа проява на признаците – на коя дата? дата, месец, година)

4.2.3 В коя постройка/бокс? Постройка..... бокс.....

4.2.4 Опишете хода на заболяването през последните дни (история на заболяването)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....

4.2.5 Третирани ли са свинете с медикаменти напоследък? да не

4.2.6 Ако е да, с какви медикаменти, начална дата на лечението, продължителност на лечението?

Лечение с Начална дата(ден, месец, година) Продължителност: дни
Лечение с Начална дата(ден, месец, година) Продължителност: дни
Лечение с Начална дата(ден, месец, година) Продължителност: дни

4.2.7. Ако е да по т.4.2.5, свинете реагирани ли са на лечението? да не

Каква е била диференциалната диагноза:

.....
.....
.....

4.3. Свине, изпратени за лабораторна диагностика

4.3.1

Вид свине	Идентификационен № на животното	Местоположение в животновъдния обект
-----------	---------------------------------	--------------------------------------

Общ брой на изпратените свине

4.3.2 През последните седмици приемани ли са свине или материали от проби за лабораторно изследване?

да не

4.3.3 Ако е да, кога?(ден, месец, година)

4.3.4 Заболелите свине и/или свинете със съмнение за заболяване поставени ли са в изолация?

да не

4.3.5 История на смъртността преди съобщаването

Отбележете броя на свинете, които са починали през последните 4 седмици, мястото в животновъдния обект, където свинете са се разболели (позовете се на картата) и вероятната причина за смъртта.

Постройка №	Отделение (бокс) №	Вид свине	Клинични признаци
-------------	--------------------	-----------	-------------------

5. Налични животни в животновъдния обект

Броят на животните трябва да бъде установен чрез преброяване на отделните животни!

5.1. Свине

Свине	Общ брой на наличните (включително заболелите)	Брой на заболелите свине
Свине майки		
Нерези		
Прасета, предназначени за ремонт		
Малки прасета сукалчета		
Отбити малки прасета		
Свине за угояване		
Други		
Общ брой свине:		

5.2. Налице ли е регистрация?

да не

5.3. Други стопански животни

Други стопански животни	Наличен брой	Изолирани от свинете
Едри преживни животни		Да/Не
Други преживни		Да/Не
Овце		Да/Не
Кози		Да/Не
Коне		Да/Не
Птици		Да/Не
Кучета		Да/Не
Котки		Да/Не
Зайци		Да/Не
Други		Да/Не

6. Хранене

6.1. Свинете хранени ли са с отпадъци от животински произход (от домакинството на собственика)?

да не

6.2. Свинете хранени ли са с отпадъци (помия) от животински произход (не от домакинството на собственика)?

да не

6.3. Ако е да, какви са имената на лицата, от които получавате отпадъци (помия) от животински произход:

Име.....

Адрес.....

Код и град естество на отпадъците.....

7. Контакти с животни в околността

7.1. Съществуват ли контакти с животни от животновъдни обекти в околността?

да не

7.2. Ако е да, те включват следните животновъдни обекти:

Име.....

Адрес.....

Код и град Рег. N на жив. обект тип жив. обект

8. Проследяване на контактите с животни

8.1. Довеждани ли са нови животни в животновъдния обект през последните 6 седмици?

да не

8.1.1 Ако е да, това включва следните животински видове:

Дата на пристигане	Животински вид	Брой на животните	Аномалии забелязани от собственика
--------------------	----------------	-------------------	------------------------------------

A
B
C
D
E
F

8.1.2 Новите животни (освен свине) произхождат ли от животновъдни обекти, където се гледат свине?

да не

8.1.3 Име на лицето, превозило животните до животновъдния обект?

Име	Адрес
-----	-------

A
B
C
D
E
F

Внимание! Същият ред трябва да се спазва с новите доставени животни (въпрос 8.1.1)

Пример: животинския вид, споменати под „А“ е доставен от превозвач/търговец „А“.

8.1.4 Собственикът на животновъдния обект използва ли собствени превозни средства?

да не

8.1.5 Тези превозни средства преотстъпвани ли са на други лица?

да не

9. Проследяване на предишните контакти на животните

9.1. Продавани ли са животни от животновъдния обект през последните 6 седмици?

- да не

9.1.1. Ако е да, това включва следните животински видове:

Дата на продажба	Животински вид	Брой на животните	Аномалии забелязани от собственика	
				A
				B
				C
				D
				E
				F

9.1.2. Продажбата на животните от животновъдния обект до лицето, закупило животните е било извършено от:

- собственик търговец/превозвач/купувач на животните

9.1.2.1 Ако не са транспортирани от самия собственик, отбележете името на лицето, превозило животните от животновъдния обект?

Име	Адрес	
		A
		B
		C
		D
		E
		F

Внимание! Същият ред трябва да се спазва като при продажбата (точка 9.1.1)

Пример: животинския вид, споменати под „А“ е продаден от купувач/превозвач/търговец „А“.

9.1.3 Транспортирането на животните до адреса по предназначение е извършено от:

- транспортиране от собственика, продаващ животните – други животни не са транспортирани по същото време;
- транспортиране от собственика, продаващ животните – други животни са транспортирани по същото време;
- търговец/превозвач/купувач

9.2 Информация за местоназначението на животните, продадени от заразен животновъден обект

	Дата на продажба	Име	Адрес	Град	Рег. № на жив. обект	Чрез пазар на животни
A						
B						
C						
D						
E						
F						

10. Проследяване на инвентар, машини и материали, които е възможно да бъдат контаминирани

10.1 Инвентара, машините и др. материали давани ли са на заем на други лица?

да не

10.1.1 Ако е да:

	Име	Адрес	Град	Рег. № на жив. обект	Дата (ден, месец, година)
Транспортно средство					
Оборудване за зашеметяване					
Оборудване за кастрация					
Оборудване за идентификация					
Тор					

10.2 Притежава ли тор от други животновъдни обекти със свине в радиус от 200 м. от настоящия съмнителен/заразен животновъден обект?

да не

10.2.1 Извозван ли е тор от настоящия съмнителен/заразен животновъден обект през последните 4 седмици?

да не

10.2.1.1 Ако е да, информация относно дестинацията на торта:

Име	Адрес	Град	Рег. № на жив. обект	Дата (ден, месец, година)
-----	-------	------	----------------------	---------------------------

10.3 Доставян ли е тор в този съмнителен/заразен животновъден обект през последните 4 седмици?

да не

10.3.1 Ако е да, информация относно произхода на торта:

Име	Адрес	Град	Рег. № на жив. обект	Дата (ден, месец, година)
-----	-------	------	----------------------	---------------------------

11. Проследяване на контакти с лица

11.1 Имена на лицата посещаващи съмнителния/заразен животновъден обект през последните 4 седмици (използвайте следното кодово номериране):

№	Посетител	№	Посетител	№	Посетител
1	Ветеринарен лекар на ветеринарна практика	8	Семейство, което не живее в съмнителния/заразения жив. обект	15
2	Търговец	9	Приятел	16
3	Лице, което отглежда свине в къщи	10	Приятел от църквата	17
4	Лице, работещо в сектора за отглеждане на свине	11	Членове на клуба	18
5	Лице, което кастрира мъжки малки прасета	12	Познати в съседство	19
6	Превозвач	13	Лица, които ви доставят стоки в дома	20
7	Семейство/членове от съмнителния/заразения жив. обект	14	Лица, които събират вашия боклук	21

11.2 Лица, които са били в контакт със свинете в съмнителния/заразения животновъден обект

Кодов №	Дата (ден, месец, година)	Цел на контакта	Коя постройка/бокс (използвайте идентификационната карта)	Контакт №
				A1
				A2
				A3
				A4
				A5
				A6
				A7
				A8
				A9
				A10

Информация за контактите, свързана с горната таблица

Контакт №	Име	Адрес	Град
A1			
A2			
A3			
A4			
A5			
A6			
A7			
A8			
A9			
A10			

11.3 Лица, които не са били в контакт със свинете, но са посетили съмнителния/заразения животновъден обект

Кодов №	Дата (ден, месец, година)	Цел на контакта	Коя постройка/бокс (използвайте идентификационната карта)	Контакт №
				B1
				B2
				B3
				B4
				B5
				B6
				B7
				B8
				B9
				B10

Информация за контактите, свързана с горната таблица

Контакт №	Име	Адрес	Град
B1			
B2			
B3			
B4			
B5			
B6			
B7			
B8			
B9			
B10			

11.4 Посещавали ли са наскоро собственикът или други лица от съмнителния/заразения животновъден обект панаири/пазари на животни, където са присъствали животни, податливи на АЧС?

да не

14.4.1 Ако е да:

Дата на посещениято	Название на пазара/панаира	Адрес	Град

12. Начин на разпореждане с мъртвите свине

12.1 Как се разпореждате с мъртвите свине?

.....

.....

.....

.....

XVII. Доклад за продажба на свине на пазари

1. Име на пазара

Адрес

2. Дата на продажбата

Вид на продажбата

3. СЪЩНОСТ НА КОНТАКТА

- движение на свине от съмнителни/потвърдени заразени помещения

- движение на свине от контактни помещения

- личен контакт от съмнителни/потвърдени за заразяване помещения

4. Продажба на свине от съмнителни/потвърдени контактни помещения

Брой

Вид

Купувач

Регистрация на МПС

.....
.....
.....
.....

ОБЩО

5. Общ брой свине за продан бр.

Списък на купувачите Приложен списък с имената

6. Официален представител на пазара, с когото се контактува

Име Длъжност..... Телефон

Подпис:

Дата:

Ветеринарен лекар

XVIII. Съвет за собствениците на ферми

1. Ограничен достъп до помещенията за всички посетители с изключение на основния персонал.
2. Изграждане на дезинфекционна яма на входа на стопанството и вани за обувки пред всяко хале, където се отглеждат прасетата и напълнени с одобрен дезинфектант.
3. Забранява се достъпа на МПС до помещенията и особено на тези, които се използват за транспорт на прасетата.
4. Изграждането на рампа за разтоварване на фуража на линията на оградата на фермата или на място във фермата, което е далеч от сградите с прасетата.
5. Ако имат прасета готови за клане е необходим контакт с РВМС, тъй като може да има забрана за движение на територията на региона.
6. Ако е сключен договор за закупуване на прасета в зависимост от ситуацията договора може да бъде прекратен или отложен.
7. Да не се посещават други свиневъдни стопанства в региона, но ако все пак е необходимо да се получи разрешение от РВМС.
8. Ако прасетата от фермата се разболеят ,незабавно се уведомява РВМС дори и тревогата да е фалшива.